

+8.

VAR. A

2651
38

I. N. J.

DISSERTATIONEM ACADEMICAM

De

FIDELI PATRIOTA,

P R A E S I D E

MAGNIFICO ACADEMIE RECTORE,

DN. M. JOH. BERNH.

MUNSTERI

Philosoph. Pract. & Hist. Profess.

CONSENT. VERO AMPL. FACULT. PHILOS.

In Academia Aboënsi,
PRO GRADU MAGISTERII,
Publico examini offert

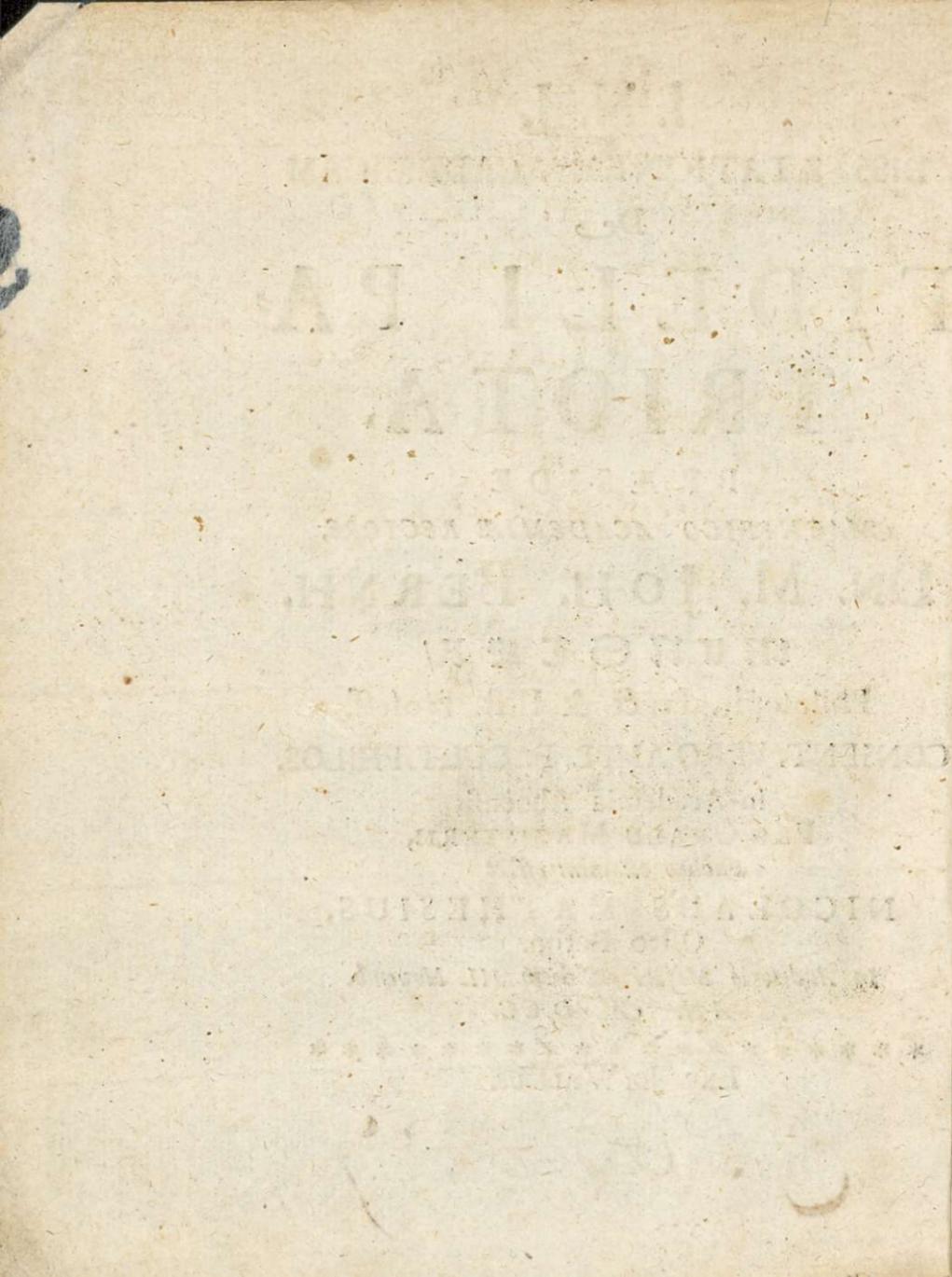
NICOLAUS MATHESIUS,
Ostro-Bothn.

In Auditorio Majori ad diem III. Novemb.

A. N. M. D. C. C.

* * * * * * * * * * * * * * * * *
Exc. Jo. WALLIUS.

Cryus Andrea Bange.

S. R. M.

MAXIMÆ FIDEI VIRO,

Reverendissimo in CHRISTO

Patri ac Domino,

DN. JOHANNI
GEZELIO,

S. S. Theologiae DOCTORI

Excellentissimo,

Inclytæ Dioceſios Aboënsis

EPISCOPO

Eminentissimo,

Academiæ ibidem

PRO-CANCELLARIO

Amplissimo,

MOECENATI meo Maximo,

REVERENDISSIME PATER,

vemadmodum Magnetem ferrum
amat sequi : ita nec mirum, vilem
hanc meam Musam, simplici au-
dere temeritate, Tuo se sistere conspe-
ctui, in quo abunde id laudandum oster-
tur, quod ipsa laudat virtus, DEO, Regi,
Patriæque quia es fidelis ; ideo & REVE-
RENDISSIONAM TUAM DIGNITATEM, qvam diu-
nissime, in his terris, cum omnigena in-
tolumitate, sospitem vivere, ex intimis
cordis penetralibus vovebit,

REVERENDISS: TUI NOMINIS

*Cultor observantissimus
N. Matthesius.*

In Dissertationem Eruditam
Clarissimi Juvenis
Dn. NICOLAI MATHESII,
Philosophiae Candidati meritissimi, Affinis sui
amantissimi & Amici optimi.

Alma Paren, saevi quatunt quam bella Mavortia
Patria, que gemino vulnus ab hoste tenes.
Cernis ut in sacros ruit impia turba penates,
Accenditque Tuos hospita flamma focos.
Vos igitur moveant afflita vulnera Matris
Natorum leges quos, decet usque sequi.
Hei mibi, quod maestis Caelum clamoribus urget,
Sperata quoniam preffa carebit ope.
Volvitur in lacrimis Genitrix fusque cruento.
Supplex, & duram corpore pulsat humum.
Sed nos Ingrati, qui tales estis alumni,
Mathesii doctrinam volvite mentis opus.

Animo quam vena promptiori
Iusit

S. T.

Clarissime DN. MATHESI,

Cum audirem te animi habere dissertationem pro Gra-
du Magisterii instituere, De Bono Patriota, oppi-
dò gaudebam: nec ratio eur id facerem levis extitit:
eales enim plures reperire licet Cratetes Rutiliosque,
qui desiderium Patriæ adiò aboluere, at ejus, ubi pri-
mos edidere vagitus, majori odio, quam amore flagrēt,
ut ut idem quod effictim amare deberent solum, que-
tidie terant, qvorum qvidem scultitiam hic memorare
vel emendare, quod in meis non est situm viribus, su-
percedebo; nibil enim præter vacuum verticem babent, &
effrenum cor, quod humanā exutum naturā, plus nimio
attollere norunt: tibi tamen amicissime Domine, quod
hoc sp̄ecimine evictum das, te bonum esse patriotam,
gratulor, simul vobens, ut qui boni sunt, te bonum bene
agnoscant: opera vero tua, non fustrabitur suo præmio;
corolla namque, quam hac ratione meruisti, tibi brevi-
dabier, quam ut bene partam, feliciter accipias, optat.

Tibi amicitia minime fucata
addictissimus

HENRICH KORSS.

C A P . I.

§ I.

B

Elle sui officii erga qvosvis esse memorem, res qvædam est, qvæ latissime in hac mortalitate patet: nam hinc, qvicqvid obligationis adversus DEUM, nosmet ipsos, aliosq; homines, concipi potest, pleno qvasi alveo fluit; qvippe mens nostra, qvam primum contemplatur se, non tumultuarium & incogitatum qvoddam opus esse statim etiam ad varia officiorum genera unicuique præstanta sese determinat, qvæ imponunt ipsi necessitatem, vel per suas conditiones essentiales, vel propter nostram indigentiam Universalem, vel Entia qvædam moralia, qvocunq; modo rebus superaddita, sic potius qvam aliter sese determinandi: dico ipsa objecta, circa quæ intelligendo vel volendo versamur, necessitatem quandam imponere nostræ menti ad varia officia; qvis enim mortalium est, qui non videt Summum Numen esse venerandum, quia ab ipso

A

nemi-

nemine cogitante tota nostra dependet salus, parentes honorandos, obseqvium' debitum legitimo Magistratui esse præstandum: Unde amor mutuus, qui corporis civilis summum decus fulcrumque est, quod multis exemplis hanc rem comprobantibus ostendi posset, si illa cuivis in literis versanti, passim non essent obvia. Quis nescit maximos Principes sæpenero popularium suorum incolumentatem suo redemisse sangvine? sincerum vice versa animum subditorum in Regem, Cœnus apud Curtium Lib. 9. Cap. 3. nomine populi Regi significat: *Idem animus, inquit, est tuus qui fuit semper, ire quo jusserris, pugnare, periclitari, sanguine nostro commendare posteritati tuum nomen, inermes, nudi, & exangues, utcunq; tibi cordi est, seqvimus vel antecedimus.* Neminem itaque, qvi paulo penitus status civilis naturam introspicit latere potest, Imperantes parentesque vinculo quodam, quod nomine obligationis venit, sibi invicem obstrictos teneri, ad reciprocam benevolentiam præstandam, sine qua nulla Respublica quantumvis irregularis, tuta atq; inconclusa manet.

§. II.

Missis mutuis Imperantium atque Parentium officiis, qvæ alias nomine concordiaæ civilis denotari solent, atque in unione Principis subditorumq; boni publici causa instituta consistunt: in unione dico eaque arctissima, qvia omnes ut testatur Cœnus, supra citati libri capite 5. Unius spiritu,
Scil.

Scil. Imperantis vivunt, hac vice munia Parentium,
& in specie eorum, qvæ Patriotæ dicuntur, animus
est enodare; qvod ut felicem habeat successum, fa-
xit Deus T. O. M.

§. III.

Antequam vero memet proprius ipsi rei descri-
bendæ accingo, placet paucis declarare, quid di-
scriminis sit omnium primo inter bonum civem,
bonumqve virum; qvarvis non nulli Politicorum
hæcce à se invicem discriminari ægre concipant,
Civem tamen bonum optimo jure autumo eum posse
dici secundum Bœcl. qui *comunione juris quo civitas uti-*
tur, ejusdemq; tantum leges observat, latus ad utilita-
tem istius Civitatis, in qua vivit, non habito respectu
virtutum moralium, qvarum obſervantia viro bono
curæ cordiqve debet esse: Sic civis bonus in conservan-
da Republica potest esse diligens, non tamen statim
modestus, temperans, vel fortis. Adhæc Politici bo-
nūm subditum atqve Politicum, tum à supra recen-
sitis, cum a se invicem differre, obſervavere: late enim
nomine subditi in Republica appellandi sunt omnes,
juxta mentem qvorundam, idq; vere dicentium, tam
superiores, qvam Inferiores, qvia Symbolo illo singu-
lorum Civium, potestati supereminenti omnes obli-
gantur: mihi iusta capessere fas est. Qvod etiam dis-
fertis verbis S.S. adstruit, dum omnem animam Magi-
strati, cui potestas à DEO data est, subditam esse jubet,

Politici vero boni nomen omnium approbatione is
meretur, qvi Reipublicæ, tum pacis, tum belli tempore,
bene administrande prudentia, morum & legum Civilium,
jurisque publici scientia præditus est. Vid. Besold. lib.
I. Cap. I. Et ut intelligamus, non qvemvis simula-
torem, qvi sub columbae specie, scorpionis gerit
caudam, veri Politici meruisse nomen, placet verba
nonnulla Kirchneri, ex supra citati Besoldi cap. &
libro desumpta, hic apponere, qvoniam apposite rem
declarant: *Ille politicus erit, qvem hodie vulgo nobis
laudant? qvem digito monstrant? aulicis moribus imbutum,*
& artibus callidis? qvi, quod in comicis spectaculis Gna-
thonum esse videmus, ad omnium nuties frontem componere,
omnibus arridere, gestibus peregrinis, crurumque flexioni-
bus scite uti, seria salesque tempori accommodare, Princi-
pum gratiam venari, hominum favori aucupari; qui cum o-
mibus ludere, bibere, naso quemvis suspendere, dicteria ja-
cere, & in communis vita scena quamvis, ut dicunt, personam
apte, hoc est simulate, agere novit? His enim si qvem pradi-
tum vulgo moribus vident, Politicum nuncupant egregium.
Qvoniam etiam non raro mentio fieri solet Clientum,
idcirco verbo aperiam, apud antiquos moris
fuisse, ut quidam se suaqve bona, potentioribus qvi-
busdam, defendenda atqve tuenda tradiderint; idq
eam ob causam, ut sub patrocinio atqve tutela Pa-
tronorum suorum, a qibusvis insultibus tuerentur,
ob quod beneficium præstitum, Clientes Patronis
suis vicissim, nihil præter obseqvii venerationisqe-

glo-

gloriam debebant, quam quidem debitam si inter-
mitterent præstare, nihil ab ipsis jure exigere pos-
sent Patroni: Unde hosce qui sese alterius commi-
sere tutelæ, constat libertatem stiam semper illibata-
tam retinuisse, omnique vacasse exactione, qua ta-
men Cives legitimo tuo obligantur magistratui, ad
omnia quæ finis civitatis requirit. Quid vero sint
Peregrini, cives honorarii, atque temporarii, facile
dispalesceret, dum ea imprimis quæ antea in hocce §.^o
dicta sunt, nobis familiaria reddiderimus. Peregrini
enim juxta mentem Politicorum sunt illi, qui in a-
liena versantur Republica, ubi nec firmum sibi fixere pedem, nec Reipublicæ sunt membra, possunt
tamen fieri, modo id sit assentiente Principe ejus-
dem Regionis, cuius antea fuere cives, vel ob alias
quascunque graves causas. Duobus quippe modis
monstrant Politici aliquem posse fieri subditum: O-
rigine, & domicilio: Domicilio fiunt omnes illi, qui
ex solo natali migrant in aliud locum ut habitent
ibi, tanquam illius Cives futuri; Cum e contrario
illi, qui ad tempus alicubi morantur, domum quidem
illic quam sibi conduxere, possunt habere, verum
non domicilium. Origo quomodo constituit aliquem
subditum, cuivis patet; quare iis quæ in se clara
sunt omissis ad cetera pergam, præcipue vero ad
declarationem Civis honorarii, quam nobis exhibet
Bodinus, lib. I. de Republ. p. m. 75. *Civis hono-*
rarius est, qui jus suffragiorum ac Civitatis, pro suis erga

Rem-

Rerpublicam meritis, adeptus est, rebera Civis dici non potest; quia non sese sub aliena potestatis imperium subiungi passus est. Merita enim sunt, quae faciunt ut viris, ætate jam proiectis, honoris gratia liceat omnibus frui juribus Civitatis, quibus unquam iis frui concessum est, qui variis tenentur oneribus, Magistratui præstandis; quidquid Rectæ rationi, legibus tam divinis, quam humanis magis consentaneum, quam eos variis afficiendos esse præmiis, qui bene de Republica meruere; quod optime fieri potest, dum suum cuique tribuitur, pro ratione beneficii, in commune bonum præsteti. Hinc in civitate Romana, cuius jus honorarium fuit proprium, quo majora fuere honorum præmia, eo virtus clarior, quæ honore alitur ac sustentatur. Plura genera Civium qui desiderat scire, adeat Politicos; sufficiat mihi pefunctione tantum hæcce pertransivisse, antequam declarationem Civis genuini seu naturalis, quæ mihi Patriota dicitur, aggrederer.

§. IV.

Ut rem à primis ordinar incunabulis, circa vocabulum Patriotæ monendum venit, id quidem ut puto apud Clasicos non reperiri authores, à græca voce πατέρας Origem ducere videtur, quæ apud eos avum significat; Unde papus priscis temporibus ditus est Pater. Nec inconvenienter à verbo patro, quod liberis operam dare significat, deduci potest. rem in medio relinquo, contentus iis, quas loco Ety-

7

Etymologiæ attuli, Rationibus. Circa homonymiam
considerandum est, Parriam aliam esse Cœlestem,
aliam terrestrem: illam post hanc vitam beati, qui
fide, Salvatoris nostri sibi applicant meritum, ex-
spectant; hanc inhabitant omnes, quos terraqueus
sustinet globus: sicutque sese nobis haec, vel lata qua-
dam significatione, pro quovis loco domicilii, vel
tota Civitate seu Republica, in qua quis vivit; Sic
quidam extranei intra portæ Regni Sveciæ de-
gentes, Sveciam quidem pro sua agnoscunt Patriæ,
quamvis ibi non sint nati: vel paulo strictiori, quan-
do Patriæ nomine is solum venit locus, in quo ali-
quis natus est, & solis mœnibus quasi terminatur, à
quibusdam Patria originis, à Cicerone vero lib. 2.
de leg. *Patria Germana* appellatur: vel adæqvata, pro
loco nativitatis, aut provincia tota, quæ in communi
respicit omnes Cives in ea viventes, ibidemque na-
tos. Cæteras Patriæ acceptiones, quæ passim apud
Politicos occurunt: nam alia est Patria naturæ, a-
lia Civitatis, loci & juris, volens prætereo. Termini
Patriæ æqvippollentes sunt, utpote: natale solum,
sedes natalis, terra parens, Patriæ solum, commu-
nis mater, Dii penates, Patrii &c.

§. V.

Jam ordinis exigit ratio, ut ipsam descriptionem
Patriæ, ac Patriotæ exhibeam, quæ prior, pro ratione
instituti talis esse potest: *Patria est unius ejusdemq. gentis,*
ius-

iisdem legibus viventis natio. vid. Mierel. Lex. Philo-
soph. loco generis hic commode ponit posse voca-
bulum autum nationis, cum natio nihil aliud sit,
quam multitudo hominum viventium intra terminos
istius regni, in quo sunt nati, quo ipso omnes extra-
nei, hinc inde adventantes excluduntur, qui quidem
propter domicilium, quod alicubi habent, si saltem
sit perpetuum, Patriotæ possunt appellari; Verum
proprie Patriotæ est is, qui Patriæ cui ortum suum
debet, non solum omnem præstat fidelitatem, jure
meritoque præstandam, sed etiam omnibus ejus-
dem fruitur legibus ac privilegiis, tendentibus ad
finem Civitatis, quem omnes in Republica bene
constituta, leges Civiles, tanquam primarium Ico-
pum, sibi propositum habent.

C A P. II.

§. I.

Explatis sic in antecessum iis, quæ ad il-
lustrationem præsentis rei facere visa sunt,
operæ pretium videtur inquirere in offi-
cia fidelis Patriotæ, quæ præcipuam hu-
jus laboris abolvunt partem; atque sunt ea, vel com-
munia cum aliis quibuscumque etiam peregrinis,
Patriotæque fidei ut homini qua tali competunt,
verum quatenus est Civis hujus vel illius Civitatis,
ad specialia quædam obligatur officia præstanta.
Offi-

9

Officia communia quæ cum omnibus sunt exercenda
hominibus, resultant ex communi obligatione, qva si-
bi invicem mortales obstricti tenentur, ob simili-
tudinem naturæ humanæ, qvæ sita est in attributis
animæ & corporis; à qvibus communis juris na-
turalis fruitio, qvæ jam omnes in universum
indiscriminatim obligat, qvia prærogativa qvæ-
dam uni præ altero abstractive ipsam concer-
nentia naturam non sunt concessa, sed unusqvis
qve non neglecta justa sui ipsius consideratione,
præcipue vero principii interni, potest ex prin-
cipiis istis connatis per bonam conclusionem eru-
ere, qvid officii Deo, sibimet ipsi, aliisqve homi-
nibus debet: nam mens nostra ex eo qvod sit sua-
rum cogitationum conscientia, velut pondere qvodam
sele premi sentit, qvod omnem tollit indifferentiam
Voluntatis circa actus moraliter plenos, injungitqve
ipsi necessitatem qvandam non solum ad officia
qvædam absoluta, qvæ nullum certum institutum
aut pactum pro fundamento agnoscunt, sed etiam
ad ejusmodi qvæ certum qvendam præsupponunt
statum, atqve promanant ab hominibus in certo statu
degentibus; De utriusqve generis officiis Pufend.lib. I.
c. 6. sic loquitur: *Eorum aliqua proveniente ex communis
obligatione, qva creator omnes homines ut tales inter se
devinctos voluit: aliqua autem ex certo instituto per homines
introducta aut recepta, vel ex certo hominū statu adventitio pro-
manant: illa cuilibet erga qvemlibet exercenda, hæc autem non*

B

pis

nisi erga certas, posita certa conditione aut statu. Inde
 & illa possit vocare absoluta, nec hypothetica. Qvoniam
 vero natura mutuum nobis dum indidit amorem,
 eo ipso nos prinos fecit ad societatem Civilem;
 idcirco dicente Cicerone, nulla vita pars, neque pu-
 blicis neque privatis, neque forensibus neque domesticis in
 rebus: neque si tecum agas quid, neque si cum altero
 contrabas, vacare officio potest. in eoque colendo sita est
 vita honestas omnis, & in negligendo turpitudo. Qvia
 qvis est qvi non videt ex sui ipsius dotibus, se
 non sibi solum natum esse, sed etiam aliis qvi e-
 jusdem sunt naturæ cum ipso, eundem agnoscunt
 creatorem omnipotentem, qui voluit ut homines
 extra civilem societatem constituti, non viverent vi-
 tam suæ naturæ convenientem, sed potius talem, qvæ
 omnibus quæ unquam animo concipi possunt miser-
 riis, esset obnoxia. Hinc Moralium Doctores recte
 observavere homini præter nexum partium essen-
 tialium, aliam quoque injunctam esse conjunctio-
 nem civilem, priori non absimilem. Quemadmo-
 dum in corpore nostro physico, omnes partes inte-
 grantes, dummodo vitio aliquo non laborant, con-
 servationem totius compositi haud parum promo-
 vere cernimus; ita in corpore civili magno, puta
 societate, omnia sele bene habent, si officiis non so-
 lummodo absolutis (ad quæ exercenda facile allici-
 mur, dum alterum æque ac nosmetipos hominem
 esse reputamus) sed etiam iis, quæ ex certo instituto

hu-

hujus vel illius civitatis proveniunt, suis constet vi-
gor; quem sane indefessum, ab unoqvoque homi-
num, Nobiliss. exigit Sciernhielm, versibus suis se-
quentibus:

Hödder är ingen Man för sin skull allen hijt i wårlden/
För sin omåtlige lust eller al-stund-tårstige swalg
skul/

Sådt hafwer ingen liif: ty såsom plantor och örter/
Hånaadt och Fogel och Duur i skogen/ och Fiskar i
watnet/

Alle til Mennisko-tienst åre skapad' och årnad af
HERRen;

Så är Mannenom Man/ til fromma den ena/ den
androm/

Ordnadt af Gudz försyn; den lägre skal tiena den
högre/

Torftige ofla Bröd af Rijkom med tienster och
slögder/

Store befrämde de små/ den högre skal hielpa den lägre:
Derföre lef och du så/ at andre må prissa sig sälle/
Af dijne mildhetz frucht: war allom myttig i werl-
den.

§. II.

Facta sic §. præcedenti mentione officiorum in
genere exercendorum, enucleanda sunt officia
specialia fidelis Patriotæ, inter qvæ merito (juxta
monitum salvatoris, qvæ hanc vivendi in laboribus
nostris à nobis observari vult ordinem, omnium

primo qværite regnum Dei & justitiam ejus, hoc est, de vero Dei cultu estote solliciti, & cætera adiicientur vobis) primum locum sibi vendicat Pieras in Deum, qvæ nihil aliud est quam veneratio Summi cuiusdam Numinis, gubernantis atqve conservantis totum hoc universum à temet conditum, resultans ex cognitione quadam prævia istius Numinis, quam aliqualem licet non perfectam, in uno quoque mortalium dari, ipsa sana ratio (vadet, non obstante dicto quod olim de Sabinis vulgariter dicebatur, somniant quod volunt, nam D. Chrysostomus hisce sele opponit, in Psal. 14. ubi hæc habentur de extreme impiis verba, dum inquit: *hoc nemo facile audeat dicere, quamvis ausus fuerit cogitare.* Quod & Cicero affirmat, dicens: *omnibus hominibus innatum esse quod sit DEUS.* Apostolus Paulus rationibus supra allatis firmum præbet assensum, ad Rom 2. 14. dum gentes, quamvis legem non habeant, ea eamen que legis sunt, natura facere dicit. Qvis unquam tam stupidus est aut tuit, qui admirandam constructionem hujus universi, oculis dum perlustraverit attentis, unum alterius etiam esse causam in processu generationis, prima causa neglecta, causas dunataxat secundas attendere non veretur; qui item res cunctas suopte genio hos & illos cursus peragere, omnes res naturales, eorumque motus, opera, proprietates, & affectiones, causis naturalibus fieri existimat, adeo ut nihil supra naturam esse videatur;

quis-

quisquis ille est, & quousque progreditur in contemplatione Phœnomenum naturalium, in causa demum universali, à quo omnes removendæ sunt imperfectiones, ultimo subsistendum esse sentiat, cui omnis cultus, atque honor tribuendus, tanquam gubernatori, atq; conservatori operum suorum. *Etenim quis operator* (terribit Ambrosius lib. off. C. 13.) *negligat operis sui curam?* quis deserat & desituat, *quod ipse condendum putavit?* si *injuria est regere, nonne est major injuria fecisse?* Cum aliquid non fecisse nulla *injustitia sit, non curare quod feceris summa inclemensia.* Quid si aut *DEUM* creatorum suorum abnegant, aut ferarum & bestiarum se numero haberi censent; *quid de illis dicamus qui haec se condemnant injuria?* Qui itaque ex hisce providentiam Divinam admirandam, in conservandis atque sustendandis rebus creatis attentius rimatur, (*quod facile fieri potest dummodo existentiam ejus confitemur*) non potest non in id incumbere, ut omnem etiam spem atque fiduciam in *DEUM* collocet, tanquam in eum, qui in operis suis quod molitus est curam fertur; Idque majori cum desiderio, cum res tales factæ sint, ut necessario exigant ipsius providentiam, nec puncto quidem temporis, ni à Conditore suo sustententur, durare possunt. *Quis non sentit,* dicit Lactant. lib. 3. Inst. div. C. 9. *bunc mundum, tam mirabili ratione perfectum, aliqua providentia gubernari?* quandoquidem nihil est quod possit sive ullo moderatore consistere, sic domus ab habitatore de-

seria, dilabitur, nabis sine gubernatore abit pessum; & corpus relictum ab anima defuit; nedum putemus tantam illam mollem aut construi sine artifice, aut stare tam diu sine Rectore potuisse.

§. III.

Affectionem primam, seu primum officium Fidelis Patriæ, quæ est pietas in DEUM, ordine excipit secunda, nempe obsequium erga debitum Magistratum, tamquam caput totius Reipublicæ, non habito respectu hujus vel illius status, sive sit Monarchicus, Aristocraticus, Democraticus vel aliasqvis cunque, quiâ salus singulorum Civium in unoqvoq statu ex æquo qværendus, qvippe sub unius vel pluriū potestate viventes, vitam ordinatæ societati, ad quam natura feruntur degere debent conformen, intimorisq exinde fieri conjunctionis participes, neglecta remotissimâ, quæ omnes inter se devinctos tenet, sine delectu personarum, quem habitudo conjunctionis civilis, si firma atqve inconcussa vult manere, necessario postulat; parendi quoque imperandique ordinem, cum lege tam Naturali, quam Divina, Sympathiam qvandam habere dulcem, certum est, nam sine imperio, ait Cicero lib. 3. de leg. nec dominus ulla, nec Civitas, nec gens, nec hominum universum genus stare, nec rerum natura omnis, nec ipso mundus potest, sed ab hoc principio ita dependent cetera, ut ab eo regantur & leges accipient. Qvod sine adjutoribus sum-

summa potestas efficere non potest. Summa hac potestate tanquam re ad consequendum finem à natura propositum omnino necessaria, opus esse, etiam verba prima partis primæ Konga Styrel. indigitant: quicquid est conditum, id sive hoc, sive alio se habeat modo, ut sit convenientis fini cuius conditum est causa, regimine indiget, quippe sine quo aberrat, interciditve penitus. Huic vicissim qui regimen obtinet, & tanquam potentia quædam activa in aliquid agit, nos non uno nomine obstrictos teneri, nemo nisi rectæ rationi, legibus tam Divinis quam humanis contrarius negabit. Legis Divinæ potiora allegam loca. 1. Pet. 2. v. 13. hæc habentur verba: proinde subditi estote cujvis humanae creature propter Dominum, sive Regi, tanquam præcellentí: sive præsidibus, ut qui per eum mittantur, ad vindictam quidem nocentium, laudem vero recte agentium. Quidam sic est voluntas DEI. Paulus Rom. 13. v. 1. Omnem animam potestatibus supereminentibus subditam esse jubet, addita causa, quia non est potestas nisi à DEO: Et quæ sunt potestates, sunt à DEO ordinate. Encomia ista etiam & elogia quibus Reges in S. S. ornantur, dum uncti Domini atque Dii appellantur, qui rite pensitat, non potest, nisi summa cum jactura conscientiæ, debitæ venerationis, fidei atque obsequii, erga Reges suos, esse immemor; Qvod etiam gentiles, ob quod maxime laudandi, perbene sibi perspectum habere, dum se devotos Numini, Majestatiqve Regum professi sunt, omniaq; quæ ad Reges pertinere visa sunt

sunt, Sacra & Divina appellaverunt. annot. hoc Joh.
 Bœcl. lib. de Aulp. Reg. p.m. 38. ubi etiam verba Ec-
 phantis de divinitate Regum, qvæ in libro de re-
 gno apud Stobæum inveniri dicit, in medium pro-
 fert: *In terris quidem homo optimam sortitus est naturam,*
verba sunt Ecphantis, at inter homines Rex divinior est,
multumq[ue] communem naturam supereminet: corpore quidem
reliquis non assimilis, ex eadem quippe materia factus, ab
optimo autem artifice fabricatus, qui formavit ipsum ar-
chetypo ex se sumpto. Stabili etiam fundamento juris
 naturalis, subditorum obligationem, summæ pot-
 estati debitam inniti, potest probari; & de illa dis-
 serit Pufend. I. N. G. p. m. 683. Cum autem omnes, dum
 voluntates suas unius voluntati submiserunt, eo ipso se ob-
 strinxerint, quod velint non resistere, sed parere illi, vires &
 opes ipsorum adbibere volenti, ad bonum publicum; adpareat
 summum imperium babeni tantas esse vires, ut quoslibet ad-
 jussa sua adigere possit. Jus civile subditorum etiam ur-
 get obligationem, in lege nostra Svecana, Kunga
 Balcken Landzlagen Cap. 2. Alle och the som i Rijke
 hans (scil. Regis) bygga och boo/ åga och skola ho-
 nom lydno hålla / bud hans stända och til tiensto
 vara. Postquam ostensum subditos revera obliga-
 tione quadam adversus Principem teneri; proxim-
 um est ut perseqvar circa qvæ potissimum hæc
 obligatio sese exerit, quod quidem brevissime, ner-
 vose tamen Schonborn. Polit. pag. 258. considerando
 officia subditorum, declarat, in hæc dum erumpit
 ver;

verba: subditorum enim est, Magistratui, sincero ex affectu debita prestare officia. Quæ procul dubio in amore, fide, honore & obsequio consistunt. Amor omnino requiritur minime tacitus, Verus, ac constans, nam si unquam aliquis suæ patriæ flagrat amore, quæ respectu Regis est tanquam corpus animæ, quæ semper imperium in corpus obtinet; utique multo magis flagrabit amore Regis, tanquam animæ totius Civitatis, in qua omnis respectu imperii sita est vis. Hujus impulsu etiam preces quotidie quilibet filialis Patriota pro Rege suo fundet, ad quas à diu Apost. Pau. adhortamur, 1. Tim. 2. v. 12. pro Regibus. & quibusvis in eminentia constitutis sicut preces, ut tranquillam ac quietam vitam degamus, cum omni pietate ac veneratione. Quanto jam suppicio illi sunt digni, qui Regem suum variis proscindunt calumniis, imo execrationibus insectantur diris, quilibet facile novit, hoc etiam prohibitum esse, Exod. 22. v. 28. his verbis: *Magistratus ne execrator;* & *principi in populo tuo ne maledicito.* Cum amore subditorum erga Regem indissolubili nexu conjuncta est altera pars officii, nempe fides, quam Seneca libro 1. de Clement. Cap. 3. tantum dicit esse, ut obiicere se pro Rege mucronibus insidianum paratissimi sint singuli: quod & eo minus dubium esse potest, quo magis certum est, fidem firmissimum esse vinculum, quod subditos Regibus suis usque ad mortem obstrictos tenet; adeoque

C.

hæc

hæc est illa virtus cuius encomia passim in historiis cernimus decantari, qvia apud omnes bonos (exceptis qvibusdam sceleratissimis) in tanto habita est pretio, ut qvovis momento parati vixere, non dicam ad qvævis sua bona exponenda variis periculis, sed ipsam qvoqve vitam cum morte commutandam, quam ut paterentur fidem Regi semel datam, aliqua ratione violari. quod Loccen. lib. de ordinanda Republ. p. m. 346. verbis Polybii ex libro ejus 6. de sumptis, confirmat. *Quando is, inquit, qui ceteris præst, illi semper faret, protegitve, & unicuique tribuit quod ejus meritis convenit, animis ac voluntate consentientes, ejus se potestati subiiciunt, & ad conservandum ipsi imperium cuncti conspirant, & paribus animis illum defendunt, & adversus eos qui illius dominationi instidas struunt, nullum non certamen subeunt.* Subditos etiam Regi reverentiam debere, ipsæ sacræ literæ disserto affirmant testimonio, ut videre est I. Pet. 2. v. 17. *Deum timete, Regem honorate.* Hic honor præcipue in eo consistit, ut ii qui potestatibus supereminenter parent, nullum iis ipsis in hæmisphærio hoc inferiori superiorem agnoscant, eosdem metu colant, eorundemque facta non rimentur, qva Dii sunt atque filii excelsi, Pl. 82. ideo etiam divino maestandi honore, piaque veneratione tanquam ratum atqve firmum habendum, qvicqvad in Commune decernunt bonum. Obsequium denique Regi præstandum esse, ex ipsis sacris pandectis liqvet. Paulus Rom. 13. v. 2. dicit :

Qui-

Quicunque obſtit potestati; DEI ordinationi obſtit; qui autem obſtunt; ipſi ſibi condemnationem acqvirent. Et ad Titum 3. v. 1. Ipsiſ ſuggere ut ſeſe ſubiiciant principatibus ac potestatibus, ut obtemperent, ut ad omne opus bonum ſint parati. Obleqviūm hoc tantæ eſt neceſſitatis, ut pereunte hoc, iplum etiam perit imperium; qvare à qvovis fideli Cive tam magnificendum, ut iuſſa & decreta Imperantium, ſumma cum veneratione omnibus anteponat rebus humanis. Qvod etiam Jus Civ. Svec. imperat, cap. 5. tit. Reg. §. 2. ubi Cives jurant: Alt wiſ ſkulom honom rätta lydro, hälda/ och bud hans fullomma/ i allo ty ſom oſ ſwar- likit är både för GUD och mannom; honom at biuda/ och oſ at gđra: allom rätt hältnom hans och vårom. Tanqvar inſeparabile adjunctum huic parti officii adhæret, à Civibus nihil qvidqvam callidis artibus machinandum eſſe contra ſtatū Reipublicæ bene diſpoſitum, ſed potius id attendendum, qvod ſocie- tati expedit, qvar qvod è re ſua privata qvisqve ſibi proficuum eſſe imaginetur. Notum enim eſt in- ter cætera fideliſ civis officia hoc etiam præcipuum eſſe, ut qvantumcunqve potest Reipublicæ promo- veat incolumitatem, etiam cum ſuo danno privatō, ſi aliter fieri neqveat, Rempublicam ut præſtet in- demnem, neceſſe eſt. Pufend. off. H. & C. p. m. 374. Præterqvam qvod reverentiam, fidelitatem, & ob- ſeqviūm à Civibus exigit, præſenti ſtatu adqviſcen- dum, neqve animum ad res novandas adiiciendum

esse, dicit, qvod & qvilibet facile suo approbabit calculo, qvi, unqvarum sibi peruersum' habet, omnem subitam mutationem non solum esse periculosam, sed etiam revera extitisse causam corruptricem variarum Rerumpublicarum.

§. IV.

Jam dulcissimus lese, mihi offert Patriæ amor, dulcissimus dico, qvia tantus est ut omnium rerum qvæ nobis charæ sunt, longe antecellit amores, dulcedineq; qvadam mortalium sibi devinclos tenet animos, juxta Poëtæ:

*Nescio qva natale solum dulcedine cunctos
Dicit & immemores non finit esse sui.*

Neminem sane sui immemorem finit esse, cui saltem mens sana in corpore viget sano. Nam beneficia ista qvilibet qvi contemplatur, qvæ jam in immatura ætate, natale solum unicuique in cunis vagienti præstat, atqve indies per omnes ætatis partes exhibet, non potest non verbis assentiri Ciceronis lib 1. Off. sed cum omnia ratione, animoque lustraveris, omnium societatum nulla est gravior, nulla charior, quam ea qvæ cum Republica est unicuique nostrum. Chari sunt Parentes, chari liberi, propinqvi, familiares: sed omnes omnium charitates patria una complexa est: pro qva quis bonus dubitet mortem appetere si ei sit profuturus? Variis mortis lele exponere periculis pro patria, non de-

detrectabit fidelis Patriota, si commodum ejus per id promoveri sentiat, & qvamvis istam sibi infestissimam habuerit, insitum tamen amorem erga natale solum deserere, ob summas sibi illatas injurias, reputet virum non decere honestum, sed potius talem, qui omni honestate posthabita, omnibus se reddit abominabilem. qvanto pretio habitum sit apud Ethnicos vitam pro patria effundere, ex historiis notum est. *Dulce & decorum, dicit Horatius esse, pro patria mori.* lib. 2. Od. 2. *Hector apud Hom. Iliad. 6. Sociis suis haud levibus ostendit rationibus, pro patria non solum fortiter dimicandum, sed etiam ipsam vitam cum morte commutandam esse;*

Pro patria magnum dectis est profundere vitam,

Nam reliqui Cides vestra virtute teguntur,

Et salua interea matres natique manebunt,

Qvi sunt etatis ventura semina & urbis.

Templa manent legesque bona, pietasque, pudorque:

Et tunc quisque suis rebus fundisque fruetur,

Cum puls fugient hostes in Patria regna.

Ex hisce manifestum evadit, si alias nos rite conformemus naturæ rerum, inter alia officia fidelis Patriotæ propria, hoc non minimum esse (nempe pro patria moriendum urgente necessitate) qvoniam immediate ab ipso descendit Jur: Nat: immediate dico, qvia qvid qvæso ipsa pietate, qvæ cultum complectitur divinum, qvid parentibus, liberis, tranquilla vita,

&

& cæteris ejusmodi rebus, unquam in hac mortalitate optabilius atq; charius esse potest, & cui harū rerum salus curæ cordiæ est, necesse est ut is, totis in id incumbat viribus, ut patriam à qvibusvis insultibus, quantum potest, incolumen præstet: nam salva inanente Patria, etiam salvæ manebunt omnes res, qvæ nobis ibidem chari sunt; verum ista pessundata, omnina peribunt. Unde verum manet, amorem Patriæ à qvovis fidelis Patriota omnibus post Deum anteponendam esse rebus. qvod & Plinius lib. 4. Epist. 13. suo approbat calculo, dum dicit: *Edeceantur hic, qui hic nascuntur, statimque ab infancia natale solum amare, frequentare consuecant.*

§. V.

Quod amor natalis soli, in quarto legis moralis Moysaicæ præcepto fundetur, animus nunc est paucis demonstrare. In confessio est quarto præcepto reverentiam erga Parentes, expressis præcipi verbis, & subintelligi etiam magistratum & superiores æque notum est, qvia Parentis nomine in S. S. veniunt; jam vero unicuique fidelis Patriotæ incumbit, tam legitimo suo magistratui, qvam Parentibus debitum præstare honorem, obedientiam atque amorem, qui amor, erga Magistratum si firmiter sit radicatus in animis subditorum, potissimum lese exerit circa Rempublicam lartam atque tectam conservandam, à qvibusvis rebus minantibus ipsi in-

interitum; nam manente ipsa Republica tuta, non solum Princeps, sed omnes etiam alii qui eandem cum ipso inhabitant, tuti atque securi manent. Unde dilucide patet, amorem patriæ in quarto implicite fundari præcepto, præterquam quod exempla varia, Illustrum virorum, ex S. S. petita, hanc comprobatam faciunt rem: Judas Machabæus quanta virtute pro sua certarit patria, ex lib. I. Machabæorum patet, præcipue vero Cap. 3. v. 4. ubi Leoni assimilatur. Gideon Manassæus trecentis viris lambentibus aquam, populum Israeliticum à manu liberavit Midianitarum, Judic. cap 7. Ante Jonathanem etiam viginti cecidisse viros, cæteris solo aspectu attonitis factis, ex I. Sam. 14. liquet.

§. VI.

A morem patriæ pariter esse juris gentium, exinde potest probari, quod in propatulo sit apud omnes gentes majus incitamentum virtutum nunquam extitisse, quam amorem supra recensitum Patriæ; nec cuiquam magis imputatum fuit quam Marco Coroliano, & Paulaniæ: quod arma adversus Patriam suscepserint, & contra natale solum conspiraverint cum Persis; quæ conspiratio, quantum decus attulit Paulaniæ, vel exinde liquet, quod Ephori eum domum ab ipsis revocatum, in Palladis alylo fame pereundum judicarunt. Quanta saevitia pro patria, etiam mater Paulaniæ, quæ immemor fa-

facta omnis amoris naturalis, erga filium suum ferebatur, satis superque ostendit, cum prima fuit ut refert Cornel. Nepos, quæ ad filium claudendum, lapidem ad introitum ædis attulit. Unde Cn. Marcius dictum apud Dionys. Halicarnass. lib. 8. non usq; adeo à qvovis approbatum esse autuno: *Patriam dum prodest pietate prosequimur, si noceat, deserimus, non propter locum eam amantes, sed propter commodum.* Ex acerbissimis jam suppliciis, quibus omni tempore constat eos apud omnes gentes punitos fuisse, qui quovis modo infidelitatem suam erga Natale lolum prodiderunt, haud difficile erit probare, amorem patriæ omnium gentium consensu maximo haberi pretio; quod & multis posset ostendi exemplis, si ratio instituti non prohiberet diutius iis commorari, qvæ unicuique fere obvia sunt.

§. VII.

Inspiciendæ jam, leges nostræ Svecanæ, de amore quid dicant Patriæ; quamvis nemo ut credo tam stupidi ingenii inventus sit, qui ex principiis nobiscum natis, aliquo modo colligere non poterit, quantum officiorum Patriæ aliisq; debeat. Quamq; validum hoc sit medium, ad retinendum unum quemq; in obsequio atque amore erga Patriam debito; tamen lubet adducere quid nostra etiam lege hac re expressum est, præcipue vero Tit. leg. Provincie grav. delictis cap. 9. *Si vir ducat adversus patriam suam*

25

suam peregrinum exercitum, & gestet inversum scutum, vel
hostilia arma contra verum suum dominum, & populetur propri-
am suam patriam; nisi sequatur eum qui legitime pervenit ad
regnum; tunc ille & omnes qui cum eo erant, perdiderunt
vitam & bona, corone in perpetuam proprietatem addicenda.
Subditi etiam Cap. 5. Konga B. L. L. jurant: At wij
skulom honom trogne och hulle thienistamān wara:
Årlika med hårfård till landameris Nijke/ och land
nied honom wärja.

§. VIII.

Rationibus supra allatis assensum etiam præbent;
variæ quæ extant de hac re rationes tam physicæ,
quam morales, nec non varia quæ circumferuntur
proverbia & veriverbia. Rationes quod attinet mo-
rales, tum sciendum est omnium primo eum, qui al-
terius civitatis fit civis, suæ civitatis debere necessa-
rio deferere leges, quod salva conscientia fieri non
potest, iis qvia obstinximus nos juramento, qvam-
vis non per expressum, tacitum tamen adhibendo
consensum verbis parentum, qui nostris haud parum
eo ipso inservire voluere commodis, nam sæpe nobis
non cogitantibus nostra promoverur salus. Deinde,
quantum unquam fieri potest, nostris non solum-
modo bonis, sed etiam vita prodesse debemus Pa-
triæ, qvia ista in se continet omnes res quæ nobis
in hac miseriarum valle chari sunt: Jam si aliam
qvandam inhabitemus Civitatem, membra natalis
D ledis

tedis definitus esse, quo ipso nec Magistratu*n*o-
stro legitimo, parentibus, amicis, aliisque qui arctis-
famis sanguinis vinculis nobis conjuncti sunt, debita
persolvere valemus officia, quæ tamen maximum
in hac mortalitate habent usum, in iis quippe co-
lendis, ut antea dictum, sita est virtus honestas omnis,
& in negligendis turpitudo. Unde liquet, justam
officiorum culturam erga Patriam præcipue, bo-
nam conscientiam, laudem, gloriam, aliaque præmia
gignere; contra neglectum officii, animi cruciatum,
probrum, dedecus, & pœnas. vid. Wolfi Comment.
in officia Ciceronis. Ulterius inter rationes mora-
les, quæ amorem nobis videntur ingerere Patriæ:
haud minima est dissimilitudo morum in diversis ter-
ræ partibus, quæ etiam unumquemq; allicere deberet
ad manendum in sua Patria; patet enim quosdam in-
genio ad quævis aptos esse, omnibusq; laboribus pa-
res; quosdam vero ad fraudem proclives, à cultu
humanitateque omnium gentium remotos, qvosdam
iterum otiosos, libidini venerique deditos: Unde im-
possibile hos omnes animis inter se consentire, quod
tamen tranquillus ac pacatus Reipublicæ reqvirit
status, qui sine amicis, iisque fidelibus, exoptari non
potest, comprobante hoc ipsum, non solum quoti-
diana experientia, sed etiam variis, quæ omnium
ore circumferuntur dictis, tam sacris quam profa-
nis. Sacra si inspiciamus, Ecclesiast. cap. 6. v. 15. di-
cit: amici fidei non est pretium quo permuteatur, & nullum

est pondus æquans pulchritudinem ejus v. 14. amicus fidus
 valida est protectio, quem qui adeptus est, thesaurum ade-
 plus est. Profana hanc rem comprobantia, infinita
 tere in medium proferri possent, si ē re esset. In
 Runga Sthrels: vetus habetur dictum: Troen Vin är
 gulle bättre. Tacitus dicit: nullum majus boni imperii
 instrumentum, quam boni amici. Cui suffragatur Sal-
 lust. hisce verbis, non exercitus, neque thesauri præsidia
 regni sunt, verum amici. Qvod cum ita sit, reputet
 unusquisque non temere provolandum esse ad ex-
 teras Regiones habitationis cauta, quia miserabilis
 & deserta esset vita nostra futura, nullius amicitiae
 munita præsidio; nam cum amicorum ubertas, qvæ
 ex virtutis exercitio maxime est metienda, admo-
 dum sit parva in solo natali, juxta versum:

Rari quippe boni, vix sunt totidem numero,

Quid Thebarum portæ, vel divitis ostia Nili.

Utiqve multo minor extra Patriam futura esset, cum
 cognitionem etiam animi ejus, cuius amicitiam no-
 bis velimus adsciscere, ad ungrem nobis prius co-
 gnitam ut habeamus necesse est: quod præter lon-
 gam experientiam gnaviter fieri, omnium seculo-
 rum observaverunt eruditi, præterquam quod etiam
 Ciceronem dixisse comperimus, in Læl: Neminem tibi
 facito amicum, nisi cum quo modium salis absumeris. Qvod
 prolixius aliquanto apud Senecam lib. 7. c. 5. inveni-
 mus. Tu omnia, inquit, cum amico delibera; sed de te ipso
 prius. Post enim amicitiam credendum est; ante eandem

judicandum. Hactenus paucis ostēnsum, ne quidem propter amicitiam deferendam esse Patriam; jam sese offert Religionis diversitas, quæ idem svadere videtur. Nemini qvia latet, qvantis tumultibus hæc res occasionem dederit. Religionis enim dissimilitudine Jerobeam & Amazia, qvomodo turbarint statum Reipublicæ Judaicæ, ex historia constat Sacra. Qvantas turbas atque intestinos motus hæc res qvam s̄epissime olim excitarit, & adhuc nostris temporibus excitat, in Europa, utpote Germania, Gallia, Belgio & Helvetia, id non solum ex historiis, sed etiam novellis nuper allatis compertum est. Unde haud immerito, nimio rerum exoticarum desiderio flagrantibus, applicari potest dictum Ciceronis de Romanis, lib. i. de finibus: *Ego, inquit, sa-
tis mirari nequeo, unde hoc sit tam insolens rerum dome-
sticarum fastidium.*

§. IX.

Præterqvam qvod etiam multæ rationes physicæ, sūg-
gerentes amorem Patriæ, recenseri possent, unicam
tantum, videlicet temperiem aeris in unaqvaq; Regio-
ne maxime considerandam esse censeo. Nemo ignorat,
qui rationibus saltem physicis vult fidem adhibere,
eum necessario propter diversum cœli clima, debere
aliqvam sentire mutationem, qui iter facit ex propria
sua patria ad exterias Regiones: aeris qvippe tem-
peries non respondet constitutioni nostræ corpo-
ris;

ris nisi Intercedat aliqua assuetatio, qvæ unius anni spatio vix exspectari potest. Qvam Germanis cœlum in Hungaria sit inimicum, quamvis non tam magno spatio ab invicem distent, ex proverbio habemus, in quo germanorum Cœmiterium Hungaria dici cœperit. Svecia quanquam cælo longinquo frigori obnoxio subjacet: aeris tamen temperies valetudini Incolarum non est inimica, sed aliis saltē venientibus tempore hyemali ex calidis regionibus, aliquid incommodi intensum istud adferret frigus; qvemadmodum ē Contrario propter nimium æstum langvore fatigunt ii, qui austrum versus expeditiones suscipiunt.

§. X.

Nec contemnenda sunt proverbia de dulcedine sedis natalis; qvia prolata sunt ab hominibus, de veritate rei edocatis, per experientiam, rerum magistrum. Unde nemo dicat inconsiderate à veteribus esse dicta: Hemma är hwiulan båst. haren är gärna der han är buren. Fosterlandet är altijd kiårt. & Augustinus amore captus Patriæ dixit: *Odit valde patriam qui sibi bene putat dum peregrinatur.* item Cassiodorus: *Nimis dulcis est recordatio Patriæ, qvæ in hostili terra probatur existere.* Nam quanto bæc amara magis sentitur, tanto illa fit suavior: de loco enim peregrinationis, propriis domiciliis erexit affectus. qvem etiam in Schytiæ incolis, quantum expertus est Ovidius, (qvamvis regio ista

ista multis fuerit obnoxia incommodis) hisce ex-
primit verbis:

Quid melius Roma? Schytico quid frigore pejus?

Huc tamen ex illa, Barbarus urbe fugit.

Hisce allatis adstipulatur Ecclesiast. Cap. 39. versi-
bus præcipue 27 & 28. priori dicit: *melior est vita
pauperis sub tegmine trabium, quam epule splendida inter
exterorū. posteriori; mala est vita migrantis de domo in
domum: nam ubi ingvlinus es non audes aperire os. Qvod
& Livius significare voluit, dum dixit: Testudo in-
tra tegumen tutā est. Qvod cum ita sit, hisce verlus
subjungi possunt Cladiani:*

Felix qui propriis evum transegit in agris,

Ipsa domus puerum que videt, ipsa senem.

§ XI.

Ex supra dictis, non tantum ex obligatione mere
civili, sed interna & naturali, obligamur ad a-
morem Patriæ, & ad promovendum ejus commo-
dum quantum unquam fieri potest; singulare quia
uniuersusque commodum in bono continetur com-
muni. Ut igitur in corpore humano, membra sin-
gula, quardiu junctis viribus operantur ad totius
conservationem, omnia salva sunt; ita in Civitate,
quando non privatum, sed publicum respicitur com-
modum, omnia decenti Ordine fiunt, in totius Ci-
vitatis utilitatem. Unde bonum Civem istum dico
cum Nobiliss. Pufend. Lib. 7. Cap. 1. §. 4. de I. N. G.

qui

qui jussis imperantium prompte paret, qui ad bonum publicum omnibus viribus connititur, idque lubenter ante privatum bonum habet; imo qui nihil sibi bonum credit, nisi idem tale quoque publico sit; qui denique adversus alios cives commodum sepe prabat. Qvod & Arriani verba immediate seqventia indigitant: quæ est igitur *Civis professio?* ne quid privatim utile ducat, de nulla re tanquam emancipatus deliberet: sed ita ut manus aut pes, si ratione uterentur, naturalem intelligerent ordinem, nunquam concutarentur aliter, nec desiderarent quidquam, nisi ratione habita universi. Obligationem mere naturalem dixi in initio, nos obligatos tenere Patriæ; qvare vi quamvis efficacissima, qvæ sub le continet sanctionem poenalem, homo in suis stringitur actionibus ad debitum præstandum Patriæ officium; qvamvis factendum sit vi quamvis coactiva externa, nisi obligatio aliqua accesserit civilis, internam destitui obligationem: testis tamen factorum conscientia, aceruisse concutiens mentem cuiusque, ostendet qua in re debiti nostri immemores fuerimus: ut Cicero pro S. Rofcio. lib. Orat. p. m. 58. sua quemque fraus & suus terror maxime vexat, suum quemque scelus agitat, amensiaque afficit; sua male cogitationes conscientiaeque animi terrent. He sunt impiis assidue domesticaque furiae. Hinc sponte jam fluit hujus amoris intensio, qvod nempe omnibus post DEUM sit præferenda rebus, tam amori parentibus, quam fratribus, sororibus & liberis debito; qvod & autumo quemque eo minus am-

ambigere, cum officia parentibus debita unicuique
 sint cognita: quo enim jam communior parens est
 Civitas, eo plus colenda quam parentes privati, pu-
 blicum quippe semper privato præferendum, nam
 illius jaætura toti Civitati minatur ruinam, hujus
 non nisi individuum quoddam tollit. quid pietas filii
 prodesset patri, posthabita atque neglecta pietate,
 erga Patriam? nihil, verum toti Reipublicæ adfer-
 ret damnum. Qvare Plato lib. 5. de legibus p. m. 740.
 dicit: *Patria majori studio atque diligentia colenda est,*
quam mater à liberis. Hec enim cum sit Dea, omnium
 mortalium est Regina. Tom. 2. sui operis vicissim di-
 cit: *Athenienses in sua patria educatos esse non ut à no-*
verca, sed ut à matre. Infra in eadem pagina, dum Re-
 gionem vel patriam Atheniensium matri assimilat,
 pergit commemoratione laudis, natalis soli: *Hanc au-*
tem Regionem majores nostros genuisse, binc perspicuo argu-
mento apparet. Omne siquidem quod gignit proprium habet
accommadatumque alimentum ei quod gignit. hisce anne-
 eti possunt verba in Platonis Critone p. m. 51. ob
 peculiarem suam qua redolent vim: *Tu qui veram ger-*
manamque virtutis pre te fers curam, ita ne fueris sapiens
ut ignores patriam, & matrem, & patrem, & majoribus omni-
bus pretiorem, augustiorem, sanctiorem, & majoris cuius-
dam fortis pretio atque reverentia, & apud DEOS & apud
prudentes homines esse colendam atque venerandam? Ira-
 eaqe adeo patriæ & excandescenti potius cedendum, & quasi
 assentandum, quam ipsi patri? & ipsi persuadendum, & qvie-
 yvid

quid imperarit faciendum? & quicquid nos pati voluerit,
 patientemque acquiescendum, licet graviora impo-
 fuerit? seu subeunda verbera, seu nincula, seu ad bellum,
 id est vulnera, presentemque adeo mortem proficiscendum:
 hoc omnino facienda & aequum justumque? nimis nec
 detrectandum aut declinandum, nego, deferendam stationem:
 sed et bello, & in foro, & ubique illud faciendum, quod
 Respublica patriaque mandarit? aut quidem illi esse perha-
 dendum, quatenus justi patitur natura? Vim autem in-
 ferre, neque matri, neque patri, fas esse, multo profecto mi-
 nus patriæ. Qvamobrem Civitatem tanquam cha-
 rissimum omnium parentem communem relinque-
 re, atque ad alias Regiones domicilii qværendi cau-
 sa migrare, eatenus etiam videtur impium, quatenus
 qvivis sua opera aliquantulum prodesse potest
 Reipublicæ, cuius commodo se suaqve obstrinxerit:
 qvemadmodum contra omne esset jus, ante justum
 tempus, le servitio eripere ejus domini, qvi à pri-
 mis annis curavit aliquem probe educari, eum in
 finem, ut maturiori ætate usibus ejus eo melius in-
 serviret; ita haud vitio careret, le munis reipublicæ
 præstandis subducere; cum juxta illud Nobiliss.
 Cumberlandi de leg. N.º Cap. 5. Th. 44. hominum
 natura recte expensa hoc indicat, unumq; vñq; bono com-
 muni constanter deserviendo, suam felicitatem (qvæ boni
 illius pars est) optima, qvæ in illius potestate est; ratione
 procurare posse; adeoque necesse est, ut hoc agat, si qvam
 tam in se est, velit se felicem esse. Cui consonum est M.
 Antonini Imperatoris. Sicut jam homo ad cœtum civilem

complendū est constitutus, ita actio ejus quævis ad vitam ejusmodi consummandam est referenda. Qvamvis id etiam fieret summa cum jactura liberorum, salus tamen cœterus civilis præponenda; qvod suo ad ævum usque celebrando exemplo, Scipio ostendit Asiaticus, qui propter filium suum tanquam peculiare qvoddam donum ab Antiocho missum, pacem vix dandam esse creditit: privata quippe beneficia à publicis secreta esse dixit; aliaque esse patris officia, alia patriæ iera, quæ non liberis tantum, verum etiam ipsi vīte præponentur. Prinæ gratum se munus accipere, privatique impendio munificentie Regis responsurum. Qvod ad bellum pacemque pertinet, nibil neque gratie dari, neque de jure patriæ decidi posse respondit. Just. lib. 31. Cap. 7. Ipso etiam amicitiae vinculo arctissimo, patriæ mandata esse potiora, testatur Popilius dum legatus ad Antiochum amicum suum mitteretur, cum mandato, ut illum Ægypto abstinere juberet: Antiochus pristinæ amicitiae memor, Popilium dum vidit, osculum ipsi obtulit, autumans se eo ipso captare ejus favorem; verum Popilius facessere inter privatam amicitiam jubet, cum mandata patriæ intercedant. Just. lib. 34. Cap. 3. Proprium sui amorem (qvod & ex iis quæ in antecedentibus dicta sunt facile intelligi potest) concedendum est, etiam debere aynori cedere patriæ, qvamvis secundum Pufend. J. N. G. lib. 2. Cap. 3. homo habeat communē cum omnibus animalibus, quævis sensus sui inest, ut se ipsum quam maxime amet, se ipsum

Audeat omnibus modis conservare, qve bona sibi videntur
vitatur adquirere, mala repellere. Talis tamen se con-
servandi cupidus non est, ut negligat officia erga
alios debita, cum imprimis didicerit ex necessitate
naturæ, qva nascitur, qvaqve vivit, creatorem eura-
ita formasse, ut citra aliorum hominum auxilium
salvus esse nequeat: non potest non insuper socie-
tatem quandam affectare Civilem, cum sine mu-
tuorum officiorum communicatione, illam sibi tran-
qvillam vix polliceri potest. Unde animal fit vere
politicum, qvi nihil credit sibi bonum esse, nisi idem
bonum quoque toti sit Civitati, sicutqve salutem totius
corporis Civilis, lubenter suo præponit commodo,
cum Varrone, rer. hum. lib. 20. qvi Cives Idoneos
nihil antiquius salute communi dicit habere, qvam
rem Valer. Max. lib. 5. Cap. 6. quanti fecerit, exinde
liquet, quod verbis dicit, *quid attinet ista complecti? quo-*
runtanea est vis, ut aliqui eas salutis sue impendio testati sunt.

§. XII.

Cum jam illustres qvidam viri, præcipue Princi-
pes, bene de republica meruere, qvi etiam quo-
vis momento parati vixere pro salute communi va-
ria luhire pericula: proinde bene à veteribus consti-
tum, ut isti pulcherrimo Patris Patriæ elogio orna-
rentur, qvod etiam Nobiliss. Pufend. diss. de obli-
gat. erga Pat. hitce expressit verbis: *principio quodam*
jure eam sibi vendicant, qvi suam sibi Patriam ipsi fece-
runt; proximi his sunt, qvi à patria interitum abertunt, aut

magnis calamitatibus oppressam recreant, pristinoque vigore
restituunt. Quibus autem ad talia merita occasio defuit,
recte Patres Patrie audiunt, si populum suum paterna cu-
ra, paternoq; affectu complectantur. Hinc liquet, singula-
ris cuiusdam beneficij, aut affectus saltem paterni
memoriam, si semper beneficiis praestandis locus
non esset, eorum occupasse animos, qui hoc titula
bene de Republica meritos impertiebantur, quod
Seneca lib. i Cap. 14. de cl. accommodate fatis in-
quit: *hoe quod Parenti etiam Principi est faciendum, quem*
appellavimus Patrem Patriæ, non adulatione vacua adducti,
cetera enim cognomina honori data sunt. Magnos & Felices
& Augustos diximus, & ambitiosæ Majestati, quicquid po-
nimus titutorum concessimus, illis hoc tribuentes: Patrem
Patriæ appellavimus ut seiret datam sibi potestatem patri-
am, quæ est temperatissima, liberis consulens, suaque post il-
los ponens. Hic ex multis boni Patris officiis, qui sua
omnia charitati postponunt liberorum, per ampla
quædam comparatio posset institui, inter bonum Pa-
trum & optimum Principem, verum tria tantum
annotare placet comparationis membra: amorem,
nutrimentum, & virtutem. Ad primum illud quod
attinet, tam ex sana ratione, quotidiana experien-
tia, quam omnium temporum historiis cognitum
est, validius posse stabiliri Rem publicam amoris sa-
tellitio, præsidiiq; mutuae charitatis, quam vi & metu,
vis qvia & metus nihil aliud quam odium pariunt,
propter cognitionem naturalem, quæ nefas esse di-
cti.

citat, citra antegressam aliquam offensam alterum
 lñdere; qvapropter etiam homines in lejunitis fami-
 liis viventes, ideo unius imperio consensere, ut ju-
 cunde, commode, & honeste vivere possent, in eo quo-
 niā sita est vitæ honestas omnis. Jam Republica, qvæ
 supra recensitum vivendi obtinet modum, felicissima
 censetur, quia inter imperantes parentesqve mu-
 tuus viget et floret amor, qui inter præsidia lecu-
 ritatis haud infirmum occupat locum, exponente re-
 Stephano Pigh. in Herc. Prodi. non potest esse tu-
 tius scutum, non magis fida in terris custodia, nec fortius
 propugnaculum ad Principem defendendum, quam amor &
 benevolentia Civium, quorum corda si demereri ac obligare
 sibi, suæque Reipublicæ poterit, atqve phalangis seu testudi-
 nis militaris in modum connectere, & semper unita conser-
 vare, semet reperiet securissimum. operæ itaque pretium
 est, ut Imperantes, non metum ex crudelitate, sed recipi-
 procum amorem, ex suo erga subditos amore, animis
 instillent Civium. Ad alterum me conferam compara-
 tionis membrum, h. e. nutrimentum, qvod ut à bo-
 no parente liberis, ita à Principe Civibus paratur.
 Omnes enim teste Cicerone lib. off. qvi Rempublicam
 gubernabunt; consulere debebunt, ut earum rerum copia sit,
 qvæ sunt necessaria. Qvod & nunc exemplis rerum ex-
 oticarum fule illustrare, eo minus necessarium est,
 cum abunde qvicquid illustrationis desideratur, pia
 & devotissima memoria nobis suppeditat, Regis dum
 viveret Augustissimi & Clementissimi, CAROLI XI,

nunc

nunc in cœlis beatissimi, cuius plus quam Paternum affectum, præterlapsis non ita dudum annis, nostra dulcissima experta est Patria, misere caritate dum vexabatur annoꝝ; quippe Rex noster Clementia & misericordia plenus, abundant copia frumenti saluti prospiciens Patriæ, incommodis mederi curavit Civium, Patrisque Patriæ hac etiam in re, revera commeruit encomium, qvod & jam aliis infinitis beneficiis, qvæ nunquam Gens Regni Sveciæ sufficienter depredicare potis est, cumulatissime promeruit; qvare funestus & lugubris ille dies, qvi eum, heu quam cito! abstulit, luctuosissimis & acerbissimis in ævum merito deploraretur lachrymis, nisi vivam omniex parte sui imaginem, in Rege nostro clementissimo, Augustissimo & potentissimo, CAROLO XII. regno reliqvisset Sveciæ. Deus immortalis ex alto ipsi benedicat! confirmet regnum illius, perdat inimicos ejus, servet illum quam diutissime incolumem, imo conservet, sospitem tueatur, in sempiterna secula!! Sic breviter facta mentione duorum comparationis membrorum, tertium est ipsa virtus, cuius exercitium si honestatem pro suo habeat fundamento, nos in vita civili felices reddit. Estque hæc eo gratior Patri Patriæ, cum non solum auctoritatis constituendæ, sed etiam mutuæ benevolentiaz conciliandæ, unicum sit medium efficacissimum, observante hoc, officiorum Doctore Cicerone, lib. officiorum i. Quamquam, inquit, omnis

virtus nos ad se alicent, faciatque ut eos diligamus in quibus ipsa inesse videtur: tamen justitia & liberalitas id maxime efficit. In comparatione qvoniā hæreō parentis privati ac publici, tum sciendum est, eatenus Cives Patriæ virtutibus meliores reddi, quatenus fere liberi, parentum: nam quemadmodum Regis ad exemplum, ut non nemo dixit, totus componitur orbis; ita fere omnes in familia viventes, tam liberi, quam servi, patrisfamilias formantur exemplo. Qvare virtutem Principi maxime commendat Plinius paneg. ad Traj. p. m. 611. & 615. Qvod enim prestabilius aut pulcrius munus Deorum, quam castus & sanctus & Diis similimus Princeps? animadverto enim etiam Deos ipsos non tam accuratis adorantium precibus, quam innocentia & sanctitate latari: gratiorēmque existimari, qui delubris eorum puram castamque mentem, quam qui meditatum intulerit cārmen.

§. XIII.

Quamvis ostensum sit in antecedentibus, patriæ amore tam firmiter debere radicatum esse in animis mortalium, ut nihil supra: devotiones tamen gentilium pro eadem, tanquam legibus N.^e & Divinis contrarias, reiiciendas esse autumo: nulli quippe homini concessum est terminum vitæ voluntaria prævenire morte, sed DEUS T. O. M. plus quoniā habet juris in vitam nostram, quam nosmet ipsi, etiam modo quodam ordinario, quando ipsi vi-

lura

sum fuerit eandem nobis eripere potest. Unde ab-
 solute dico, in ullo necessitatis casu, nemini licitum
 esse, voluntaria cum morte vitam commutare, di-
 cente beatæ memorie Luthero: *nullam tam crudelem*
homicidam esse, quam qui sibi non parcit. Et qvamvis fa-
 tendum sit, officia Patriæ debita, valde quidem esse
 ampla, propria dicendum tamen nemo tentabit, quia
 ultra terminos producitur legitimos, tanquam legi
 divinæ & naturali contrarios. Legis divinæ ex-
 pressum habemus præceptum: *non occides,* jam qui se
 periculis exponunt inevitabilibus, le ipsum interficiunt,
 lèdendo charissimum objectum, quod multo
 magis videtur prohibitum esse occidere, quam ali-
 um; quare Chrysostomus suicidas sceleratos & ho-
 micidis pejores adpellat. & Aug. De Civit. DEI lib.
 I. Cap. 26, hunc in modum docet. *Hoc dicimus hoc af-*
serimus, hoc modis omnibus approbamus, neminem sponta-
neam mortem sibi inferre debere, velut fugiendo molestias
temporales, ne incidat in perpetuas. Neminem propter aliena
peccata, ne hoc ipso incipiatur habere gravissimum proprium, quem
non polluebat alienum: neminem propter sua peccata præ-
rita, propter quæ magis hac vita opus est, ut possit paenitendo
sanari. Neminem velut desiderio vite melioris, que
post mortem speratur: quia reos sue mortis, melior post
mortem vita non suscipit. Idem Cap. 23. Qvilibet itaque
 exempla opponant gentes, quæ ignorant DEUM, manife-
 stum est hoc non licere colentibus unum verum DEUM.

CAP.

Breviter sic spectatis iis, quæ fidelem concer-
nunt Patriotam, ordo instituti poscit, ut infi-
delis Patriotæ, seu proditoris Patriæ, & per-
fidii hominis, brevissimam qvandam exhi-
beam ideam, quæ eo liqvidius nobis adparet, cum
ostensum sit, Patriæ amorem omnibus præferendum
esse rebus, ejus commodum omnibus viribus pro-
movendum, atque cum vitæ jactura etiam aerten-
dum, qvæ ei fraudi & damno esse possunt; quod
qui omnibus non prolequitur viribus, sed aduersas
amplectitur partes, merito Infidelis Patriota, & pro-
ditor audit Patriæ; cuius scelus etiam qui celaret,
non indicando illud Magistratui, Fidelis Patriotæ
non posset tueri nomen: sed sese participem ejus-
dem faceret criminis: *quilibet*, quia *Civis*, juxta Pla-
tonem lib. 9. de legibus p. m. 856. *qui vel exiguo est*
futurus in Patria pretio & loco, Magistratibus eum indi- cato, & in judicium pertrahito, qui Patriæ insidias struit,
& violentam iniquamque simul Reipublicæ mutationem mo- litur. Cum vero omnes cives obligatio erga Patri-
am, generaliter loquendo, & que stringit, omnes e-
tiam se infidelitatis foedant crimen, qui qvovis lo-
co non sunt parati, quibusvis obviare callidis ma-
chinationibus, contra Patriam suscepitis, patet per-
duellionis crimen infinitis fere committi modis,
pro varietate criminum, pernicie Patriæ intento-

12

rum. Ut Bodinus recte lib. i. de Rep. p. m. 51. dicit: *perditionis reas est, quisquis hosti quoque modo o-
pem talit.* Sed atrocius multo crimen hocce in
milite, vel in eo, cui summa rerum est commissa,
censeri debet, qvia præter generalem obligatio-
nem, qua omnes tenentur Cives, hi insuper mili-
tari obstricti sunt sacramento, horumq; fidei omnia
data, quæcunque in Republica chara sunt, nim: Pa-
rentes, conjuges, liberi, & qvicqvad cum his pari
pretio æstimatur: jam si spem istam milites, qvæ in
ipsis collocata est, perfidia fallerent, circumveniendo
scil. Rempublicam officii sui debiti simulatione, eo re-
rum articulo, quo eorum auxilio Respublica quam
maxime indigeret, non possent non nequissimi, extre-
meq; impii haberi; qvare & nemo qui suæ mentis com-
pos est, & socialis non fecit amoris jacluram, nega-
bit eos gravissimis, ejusque modi, quæ cum amissio-
ne vitæ, infamiam secum habent, suppliciis, dignos
esse. Ut Quintil. declamat. 255. inquit: *An si quis no-
strum transfigisset, nonne ipsum pessimum Civem, & omnibus
suppliciis dignum judicaretis.* Ilocrat. etiam Oratione
ad Nicocl p. m. 55. *Miserimos judgeate, & infelicissi-
mos eos, qui iis fidem fregerunt, qui fidem eis babuerunt.*

§. II.

Proditores, ut colore quodam suum obducant fla-
gitium, & turpem à se levitatis amoveant suspi-
cionem, quam sèpissime falso qværuntur, injurias
ibi illatas esse à sua civitate, qvemadmodum Sege-
stes

stes, apud Tacitum lib. i. Ann. p. m. 29. queritur. :
 se non odio Patriæ ab Arminio & popularibus defecisse,
 (quippe Proditores, etiam iis, quos anteponunt invisi sunt)
 verum quia Romanis Germanisque idem conducere, & pa-
 tem quam bellum probabat. Sed frustra hujusmodi in-
 stituuntur uestus, gravissima quamvis illata esset
 injuria, obligationem tamen qua Patriæ obstricti
 sumus non tollit: quemadmodum enim acerbitas
 Patris, filium à pietate non avertit; ita nec injuria
 fidi illata Patriotæ, eundem obligatione erga Pa-
 triam solvit. Quod generosi animi, qui venerabile
 Patriæ nomen ex animo nunquam deleri passi sunt,
 suo laudabili ostendunt exemplo: utpote Alcibiades,
 cuius quidem summa in Rempublicam Atheniensem
 extitere merita, iniquissimo tamen judicio capitis
 damnatus, & publicis diris devotus, Lacedæmonem
 demigravit; sed ibi ut ipse prædicare consueverat, non ad
 versus Patriam, sed inimicos suos bellum gessit, quod idem
 hostes essent Civitati. Nep. Cap. 4. Alcib. Qvis Roma-
 næ urbis major tutela fuit quam Africanus Supe-
 rior? qui (ut Val. Maxim. lib. 5. Cap. 3. refert) ex-
 sanguinem pene Patriam Africæ dominam, quamvis reddidit,
 vici tamen cuiusdam ignobilis à suis Civibus factus est
 scola, quam injuriam acerbissimam, non alia ulti-
 re, quam hac inscriptione sepulchrali: INGRATA.
PATRIA. NE. OSSA. QVIDEM. MEA. HABES.
 quid ista querela justius, aut ultione moderatius, inquit
 Val. M. supra citati libri cap. 3. Cum iam ii, qui nul-

las justas ob causas, sed odio tantum populi exules sunt facti, suam fidem illibatam erga Patriam retinuerunt, quia religio illis fuerit eandem, tanquam à primo ortu menti implantatum, violare; utique opere prætium esset ut proditores, ii præcipue, qui ad alios transfugiunt, perlentiscerent se, non ipsis solum quos reliquerunt, sed etiam ad quos transfugiunt, invilos atque execrables fore. Quia, quis Amyntæ fidem adhibet, qui ex ancipiti temporum mutatione pendet, & non magis ei, ad quem transfugerat fidus, quam illi, a quo defecerat. Et licet odium, propter scelus, quod proditor in suos uti sustinuit, ille, qui eum recepit, tamdiu silentio involvat, quamdiu operam ejus qualemcumq; sibi proficuum videt esse, tandem tamen proditorem detestatur ac rejicit: haud a liter ac medicus qui viperam paulisper tantum foveat, ut venenum eliciat ad præparandum antidotum necessarium, quod dum fecit, eandem occidit. Proinde Philippus Rex Macedoniae interrogatus, quos præcipue amaret, & quos maxime odisset, respondit: *Prodituros quidem imprimis amo: eos vero qui iam prodiderunt odi maxime.* Hinc consimilia sunt verba Augusti de Rhymetacle Tracum Rege, qui ad Augustum quando defecerat, arroganter factum suum in convivio quodam jactavit: Verum Cæsar audiens id, convertit se ad quendam proxime accumbentium, eius propinans dixit: *Proditionem amo, sed proditores non laudo.* Vid. Plutarch. in apoph. Idem etiam Plutarch. ait,

Pom-

Pompejum cujdam, qui tanta festinatione à Cœ-
fare ad se desciverat, ut equum relinqvere coactus
sit, dixisse: *melius eum equo suo, quam sibi consuluisse.*

§. III.

Quoniam proditores Patriæ valde detestabiles sunt omnibus, qui vel scintillulam qvandam possident honestatis, dubitari potest, num honeste qvis eos admittere possit, cum ea sit actionum moralium natura, ut isti, qvi crimen aliquod patratum protegunt, se cum ipso reo, participes reddant criminis, qvia videntur factum hoc sua comprobare taciturnitate, & qvo minus proditores meritam luant pœnam, efficiunt. Unde à plerisque constitutum est, ut tam receptatores, qvam scelerati, pari afficerentur supplicio. *Qui ex vobis, inquit Brutus, Ep. 27. perfugas & fugitivos Xantios receperunt, non leviori supplicio quam ipsa Xantii afficiuntur.* Et Quintilianus decl. 255. Proximos existimo eos esse transfugis, à quibus transfuge recipiantur. Hoc natura simile est, facere scelus & probare. Sane receptatores facinorosorum, infamiae notam vix posse subterfugere putantur, licet transfugæ prætendant ob honestas, vel inhonestas causas se motos ad deferendam priorem suam stationem; Nam, ut Exempla extraordinaria Rahabi meretricis, & viri cuiusdam Chananæi, patriam suam prudentium, taceam, placet huc transcribere verba magni illius Joh. Adami Osiandri in hanc rem sic differentis: *Primo e-*
qui-

quidem dubium non est, traditionem patrie ob lucrum, pecunias, ambitam dignitatem & officium, vindictam & similia, rem esse absolute inter mala sonantia, utpote à qua passim homines abhorreant; secundò, dubitari non potest, si bellum hostium patrie sit injustum, summe perfidia esse patriam prodere; tertio, si sit utriusq; bellum justum, saltem materialiter, ut cum non liquet, à qua parte sit justitia, similis etiam perfidia nota, factō hoc merito inurrendum; eam enim debet quilibet patrie sua fidem & pietatem, ut eam in pari causa, quam maxime salvam esse velit: quartò, si bellum patrie sit injustum, nisi de religione agatur, adhuc eamen impium & perfidum esse, patriam prodere, eisque eversam velle, ab hoc enim crimine omnes moratæ gentes abhorrent, imò & hostes ipsi factum detestantur. Quanto magis patet fidem ejusmodi transfuga, dicente Putend. I. N. G. lib. 8. cap. ii. qui cetera justam causam partes suas se deseruisse fert, insanem esse; utpote qua tendit ad scelus faciendum, aut continuandum, adeoque valde imprudenter agere, qui in ista aliquid fiducie collocat. quin potius acerbissimis suppliciis gravissimum suum luere sinat crimen, eum, qui omni virtute neglecta, suam deseruit Patriam. Germani veteres suas transfugas vel proditores arboribus suspenderunt. Tacitus de Germ. cap. 12, p. m. 543. Romani perfugas trecentos septuaginta, bello quodam Punico Romanam missos, in comitio virgis cæciderunt, & de saxo dejecterunt. Adnotante hoc Livio, lib. 24. p. m. 529. Nostræ Leges etiam Svecanæ, non solum omnibus bonis, sed etiam vita privandum esse transfugam & proditorem patriæ

triæ docent, ut potè Tit. Reg. leg. provincial. Cap. 16.
*Si quis aufugerit, & deseruerit Regis vexilla, tempore ex-
 peditionis militaris contra hostem, vel à Regis officiali, vel in
 expeditionibus, quas Rex vel ejus officialis emittit, reus
 bujus facinoris vita & bonis privabitur, nisi ex Regis gra-
 tia vitam ei redimere liceat.* Si ita aufugerit ut non cap-
 piatur à Regis Capitaneo, nunquam in integrum restituetur,
 nisi singulari Regis clementia fruatur. De proditoribus,
 cujuscunque nominis illi sint, in Hégmåhla B. L. L.
 hæc habentur verba : Hvar som resir här emot Ko-
 nunge/ eller Rijke sins Herra / eller försäth gïðr att
 han will han fånga eller dråpa/ eller gïðr några
 wåldz gerninga/ eller orått med Breswem/ rådem/
 giärningom/ eller hilp: Tå äger han mista Jord
 och gedz/ och lijs; om han fångin warde med op-
 pinbara giärning.

S. IV.

Transfugarum qvoniam feci in superioribus men-
 tionem, ideo forte hic non extra scopum fore
 judico, paucissimis demonstrare, qua ratione veter-
 res qvidam suorum inhibuere transfugia. constat
 enim Imperatores variis modis huic malo occurrisse.
 nonnulli per excubias in occulto locatas id effe-
 runt. Oportet, inquit Mauricius lib. 9 Cap. 5. vigiles
 ignorari, non modo ab hostibus, sed & à vulgo militum,
 ut si qui forte velint transfugere ab exercitu, in hos ex-
 imopinato incident. Eumenes, Nepot. Cap. 3. cum in-
 tel.

telligeret copias suas dilapsuras, si cognoscerent adversus quas ducerentur: itaque hoc ejus fuit prudensissimum consilium, ut deviis itineribus milites duceret, in quibus vera audire non possent: & his persuaderet, se contra quosdam barbaros proficisci. Tullus Hostilius Romanorum Rex, apud Florum lib. I. cap. 3. ubi inclinare socios ad hostem vidit, tollis animos quasi ipse mandasset: spes iude Romanis, metus hostibus. Sic fraus proditorum irrita fuit. Callidum fuit factum Datamis, qui cum audivit Mithrobarzanem locerum suum, cum parte exercitus ad hostes detecisse, intellexitque alios quoque idem animo meditari, militibus perlvasit: suo iussu Mithrobarzanem profectum pro perfuga, quo facilius receptus interficeret hostes. Relinqui eum non par esse, sed omnes confessim sequi. Quod si animo strenuo fecissent, futurum ut adversarii non possent resistere, cum & intra valuum & foris cederentur. Hujusmodi quoniam occurserunt multa apud Authores exempla, iis quae brevissime dicta sunt luperfedeo, quilibet quia potest ex lectione, tam authorum Classicorum, quam aliorum historicorum, sibi harum rerum comparare notitiam.

§. V.

Hic jam substicurus, pro concordia universalis omnium rerum publicarum eo ardentius summum sollicitabor Numen, quo certius constat quemque, qui ean-

eandem perturbare conatur, sociali adversari naturæ,
qvæ omnes convenienter dum vivere præcipit, vult ut
nemo aliis damnum, vel mala, destruentia socialitatem,
inferat, sed ut singuli inter se concordes vivant. Co-
latur itaque concordia in omnibus Rebus publicis in-
star Sanctissimæ Deæ, præprimis vigeat ac floreat in
imperio Sveogothico, ut usum atq; fructum ejus sum-
ma cum lætitia persentiscat qvilibet, qvi DEUM co-
lit, summo Imperanti obseqvitur, felicitatiq; civili
promovendæ pro viribus studet ; Hic est,
& jure meritoq; censetur,

FIDELIS PATRIOTA.

